

korttelin alueeseen, joka kesäkuun 1 p:nä 1878 oli vuokrattu oikeusraatimies J. F. Gaddille. Tämän johdosta tämä samalla kuin ilmoitti suostuvansa heti luovuttamaan oppilaitokselle myönnetyn maan, anoi maistraatilta, että kaupunki, jolle hän jo kesäkuun 1 p:nä 1874 taimiston perustamista varten oli luovuttanut kolmanneksen hänelle mainitun alueen lisäksi vuokrattua viljelys-aluetta, koska taimiston laajentaminen oli välttämätöntä, ottaisi haltuunsa muunkin osan viljelystä ehdoin, että hänelle myönnettiin hyvitystä taimistoksi luovutetusta maasta vuosilta 1874 ja 1875 yhteensä 300 markkaa sekä vuosilta 1876 ja 1877 alennusta koko viljelysalueen vuokramäärästä, joka siihen asti oli ollut 900 markkaa, 350 markkaa vuodessa. Sen ohessa oikeusraatimies Gadd anoi, että hän vuokramaksun edellä mainitun alennuksen jälkeen saisi jatkuvasti asua kyseisellä alueella olevassa asuinrakennuksessa ja käyttää siellä olevaa leivintuparakennusta. Maistraatin puoltolauseen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ myöntyä hakijan anomukseen edellyttäen, että tontit n:o: 2 ja 4 kokonaan sisältyivät siihen alueeseen, josta hän oli ilmoittanut suostuvansa luopumaan, kuitenkin ehdoin, että hakija siinä tapauksessa että kaupunki halusi saada jäljelläolevan osan vuokralle annettua aluetta sekä sinne teetetyn rakennukset käytettäväksi yleiseen tarkoitukseen, oli velvollinen kuuden kuukauden kuluttua irtisanomisesta luovuttamaan ne kaupungille.

Mejlansin tilan huvilan n:o 3 vuokraaja, kauppias G. A. Herlin, anoi, että mainitun alueen vuokrasopimusta muutettaisiin siten, ettei hänen enää tarvitsisi luovuttaa käytettäväksi pihamaansa poikki kulkevaa tietä, sekä että tilan vielä jakamatta olevat kalavedet, joiden piirissä hänellä oli oikeus kalastaa n. s. Pikku Kalastajalahdessa (Lilla Fiskarviken), jaettaisiin. Lähetettyään ²⁾ tämän anomuksen valiokuntaan, joka vuonna 1875 oli asetettu ³⁾ käsittelemään kysymystä Meilahden huvila-alueiden käytöstä, kaupunginvaltuusto tämän valiokunnan lausunnossaan ⁴⁾ tekemän ehdotuksen mukaisesti päätti ⁵⁾ evätä hakijan anomuksen sen edelliseltä osalta, mutta sitävastoin hyväksyen valiokunnan aikaisemmin tekemän, mutta valtuuston silloin hylkäämän ehdotuksen ⁶⁾ kehoittaa maistraattia hankkimaan läänin kuvernööriltä maanmittarille määräyksen erottaa Mejlansin tilan osuuden tämän tilan ja Huopalahden kylän sekä mahdollisesti muiden isojakolohkokuntain yhteisestä kalavedestä.

3. Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat kysymykset.

Raatihuoneen huoneistojen käytön järjestäminen uudestaan sekä raatihuoneen korottaminen. Kaupungin tullikamarin anomuksen, että sille hankittaisiin suurempi virkahuoneisto, kaupunginvaltuusto vuonna 1875 oli lähettänyt ⁷⁾ valiokuntaan, joka oli asetettu ⁸⁾ käsittelemään kysymystä uuden tulli- ja pakkahuoneen rakennuttamisesta, ja tämä oli katsonut tullikamarin huoneistoa voitavan laajentaa siten, että raatihuoneessa sijaitseva kaupungin huutokauppakamari siirrettäisiin vuokrahuoneistoon, jolloin raastuvanoi-

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. maalisk. 9 §. — ²⁾ S:n 14 p. heinäk. 5 §. — ³⁾ Ks. s. 33. —

⁴⁾ Valt. pöytäk. 5 p. jouluk., liite I. — ⁵⁾ S:n s:n 7 §. — ⁶⁾ Ks. s. 34. — ⁷⁾ S:n s. 43. —

⁸⁾ S:n s. 37.

keuden kolmas osasto ottaisi haltuunsa sen huoneiston ja mainitun osaston hallussa olleista kolmesta huoneesta tullikamarin huoneistoa lähinnä oleva annettaisiin tullikamarin käytettäväksi. Valtuusto oli kuitenkin hylännyt tämän ehdotuksen, minkä jälkeen asia maistraatin tarjottua tullikamarin tarpeisiin kaksi eri huoneistoa oli palautettu ¹⁾ valiokuntaan.

Valiokunta antoi sen jälkeen asiasta uuden lausunnon ²⁾ ja huomautti siinä m. m., että molemmista tarkoitukseen tarjotuista huoneistoista sillävälin toinen kokonaan ja toinen osaksi oli annettu vuokralle. Niin ollen ja koska ei näyttänyt olevan toiveita siitä, että pakkahuoneen läheisyydestä olisi mahdollista saada vuokratuksi toista sopivaa huoneistoa tullikamarille, valiokunta uudisti edellä mainitun alkuperäisen ehdotuksensa. Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ tätä osittain muuttaen kehoittaa maistraattia ensi tilassa hankkimaan raatihuoneen ulkopuolelta toisen huoneiston huutokauppakamarille sekä sen jälkeen esittämään valtuustolle raatihuoneen huoneistojen käyttöä koskevan ehdotuksen erityisesti pitäen silmällä tullikamarin lisätilan tarvetta. Maistraatin, jonka kuitenkin ei ollut onnistunut vuokrata toista huoneistoa huutokauppakamarille, laadittua tällaisen käyttöehdotuksen valtuusto asetti ⁴⁾ asiaa käsittelemään uuden valiokunnan, johon tulivat ⁵⁾ vtt Granholm, Jansson ja Borg. Tähän valiokuntaan lähetettiin ⁶⁾ myöhemmin myöskin kirjelmä, jonka maistraatti oli lähettänyt lisätilan hankkimista kaupungin poliisilaitokselle koskevan esityksen johdosta.

Uusi valiokunta huomautti lausunnossaan ⁷⁾, että maistraatin antama huoneistojen järjestelyehdotus tosin useissa suhteissa oli tarkoituksenmukainen, mutta että valiokunta, koska ehdotus perustui olettamukseen, että huutokauppakamarille voitiin saada toinen huoneisto, ja tämä oli osoittautunut mahdottomaksi, katsoi kysymyksen raatihuoneen huoneistojen järjestelyn tuntuvasta muuttamisesta täytyvän raueta, kunnes tarpeellinen lisähuoneisto oli saatu hankituksi. Sopivinta olisi sen vuoksi supistaa muutokset siihen, että tähdellisimmät tarpeet saatiin tyydytetyiksi, nim. lisätilan hankkimiseen tullikamarille ja poliisikamarille. Raastuvanoikeuden kolmannen osaston etuhuone olisi tässä tarkoituksessa väliseinällä jaettava kahteen osaan, joihin kumpaankin olisi sisäänkäytävä eteisestä, minkä jälkeen tullikamarin huoneistoa lähinnä sijaitseva osa luovutettaisiin tälle virastolle, ja eräs raatihuonerakennuksen läntisen ulkokuonekylkirakennuksen huone sisustettava ensimmäisen poliisivartiokonttorin arestihuoneeksi; sitäpaitsi olisi kaasujohto johdettava osaan tullikamarin huoneistoa. Samalla kertaa olisi maistraattia kehoitettava antamaan v. t. kaupungininsinöörin laatia piirustukset ja kustannusarvio raatihuoneen itäisen kylkirakennuksen muuttamiseksi ja korottamiseksi siten, että sinne voitaisiin sijoittaa huutokauppakamari ja sieltä luovuttaa lisätilaa ensimmäiselle poliisivartiokonttorille, tarpeelliseksi van-
kilahuoneiksi y. m. Koska näitä muutostöitä kuitenkin todennäköisesti ei voitu suorittaa ennenkuin vuoden tai parin kuluttua, olisi maistraatin sitäpaitsi viipymättä koetettava saada huutokauppakamarille viimeistään kesäkuun 1 p:stä 1877 vuokratuksi toinen sopiva huoneisto, jotta lähitulevaisuudessa välttämätön raatihuoneen huoneistojen uudestaanjärjestely voitaisiin toteuttaa mainittuna vuonna.

Ennenkuin asia tässä uudessa vaiheessaan joutui kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi, valtuusto päätti ⁸⁾ tiedustella maistraatilta, eikö joitakin

¹⁾ Ks. s. 43. — ²⁾ Valt. pöytäk. 10 p. helmik., liite B. — ³⁾ S:n s:n 9 §. — ⁴⁾ S:n 21 p. maalisk. 7 §. — ⁵⁾ S:n s:n 11 §. — ⁶⁾ S:n 20 p. huhtik. 5 §. — ⁷⁾ S:n 23 p. toukok., liite A.
— ⁸⁾ S:n s:n 2 §.

Aleksanterinkadun tontilla n:o 22 sijaitsevan kivitalon pohjakerroksen raati-huoneeseen rajoittuvia huoneita tai jotakin muuta huutokauppakamarille sopivaa huoneistoa raatihuoneen ulkopuolelta voisi saada vuokratuksi kesäkuun 1 p:stä 1876. Vastaukseksi tähän maistraatti ilmoitti, ettei kaupunki mainitusta päivästä lukien voinut saada vuokralle mainittuja huoneita eikä muutakaan sopivaa huoneistoa, mutta että edellä mainitun pohjakerroksen huoneistot seuraavaksi vuokravuodeksi, kesäkuun 1 p:stä 1877 lukien, olivat saatavissa 5,000 markan vuosivuokrasta.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyläten ehdotuksen raastuvanoikeuden kolmannen osaston etuhuoneen jakamisesta päätti¹⁾ antaa maistraatille tehtäväksi ensi tilassa sisustaa erään raatihuonerakennuksen läntisen ulkokuonekylkirakennuksen huoneen ensimmäisen poliisivartiokonttorin arestihuoneeksi ja johtaa kaasujohdon tullikamarin huoneistoon, vähintään kolmeksi vuodeksi lukien kesäkuun 1 p:stä 1877 vuokrata kaupungin tarpeisiin Aleksanterinkadun talon n:o 22 ajoportin kummallakin puolella olevat huoneistot sekä antaa valiokunnan ehdottamaa raatihuoneen itäisen kylkirakennuksen korottamista koskevat piirustukset kustannusarvioineen kaupungininsinöörin laadittaviksi.

Huoneiston luovuttaminen porvaris- tai talonpoikaissäädylle. Läänin kuvernöörin tiedusteltua, voitiinko porvaris- tai talonpoikaissäädylle tulevain valtiopäivien ajaksi luovuttaa huoneisto raatihuoneesta, kaupunginvaltuusto päätti²⁾ vastaukseksi ilmoittaa, ettei valtuusto voinut luopua ainoasta tähän tarkoitukseen sopivasta raatihuoneen huoneistosta, nimittäin valtuuston istuntosalista, koska valtuustolla ei ollut käytettävänään muuta kokoushuoneistoa, minkä lisäksi sillä raatihuoneessa oli kansliansa ja arkistonsa, käytettävänään maistraatin arkisto ja asetuskokoelma ja lisäksi läheisestä yhteydestä maistraatin kanssa johtuva huomattava etu. Kun kuitenkin yliopiston rehtori, jonka kanssa niinikään oli oltu neuvotteluissa edellä mainitusta kysymyksestä, oli pitänyt mahdollisena luovuttaa valtuuston kokouksia varten käytettäväksi valtiopäivien ajaksi joko laboratoriorakennuksen kemian luentosalin tai yliopistorakennuksen matematiikan luentosalin, kuvernööri esitti valtuustolle kysymyksensä uudestaan siinä muodossa, voitaisiinko raatihuoneesta luovuttaa huoneisto talonpoikaissäädylle, missä tapauksessa valtuusto saisi kokouksiaan varten käyttää sitä edellä mainituista yliopiston huoneistoista, jonka valtuusto katsoi tarkoituksiinsa sopivammaksi. Asiaa uudestaan esiteltäessä valtuusto päätti³⁾ tähän vastata, että edellä mainittu tarjous tosin poisti yhden valtuuston epäävän kannan syistä, mutta että valtuuston istuntosali kokousten lisäksi tarvittiin pöydälle pantujen asiakirjain säilyttämiseen, joiden aina tuli olla käytettävissä, sekä erittäinkin valtuuston valiokuntain miltei jokapäiväisiä kokouksia varten, joille valiokunnille oli erittäin tärkeätä voida helposti päästä käsiksi arkistoon ja asetuskokoelmaan; katsoen tähän ja huoneiston luovuttamisesta muutenkin aiheutuvaan hankaluuteen valtuusto oli sitä mieltä, että sen kunnan hyvin ymmärrettävän edun vuoksi oli pysyttävä aikaisemmassa päätöksessään niin kauan kuin mahdollisuus huoneiston hankkimiseen talonpoikaissäädylle toisaalta, nim. joko ylioppilastalosta tai laboratoriorakennuksen mineralogiselta osalta, vielä oli olemassa.

Huoneistojen luovuttaminen näyttelyvieraille. Siviili-insinööri F. F. Siven oli maistraatilta anonut, että kaupungin kansakouluhuoneistot kevätluku-

¹⁾ Valt. pöytäk. 27 p. kesäk. 4 §. — ²⁾ S:n 9 p. marrask. 9 §. — ³⁾ S:n 21 p. marrask. 24 §

kauden päätyttyä luovutettaisiin hänelle käytettäväksi kesällä toimeenpantavan yleisen suomalaisen teollisuusu näyttelyn aikana huoneistoiksi varattomille näyttelyvieraille sekä että, ellei täten voitaisi varata riittävää tilaa, hänen käytettäväkseen mainittuun tarkoitukseen luovutettaisiin myöskin eräs Röön köydenpunomaratana kuuluva vajarakennus. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ maistraatille ilmoittaa, että valtuusto kansakouluhuoneistoissa suoritettavien korjausten takia voi tähän tarkoitukseen luovuttaa ainoastaan lastenkodin talon suuren kansakoulusalin ja tämänkin ainoastaan edellyttäen, että hakija hankki itselleen talon omistajalta, Rouvasväen yhdistykseltä, huoneiston käyttöluvan. Edellä mainitun vajarakennuksen valtuusto oikeutti maistraatin luovuttamaan hakijan käytettäväksi, mikäli se katsoi sen kohtuulliseksi.

Samassa tarkoituksessa insinööri Sivén oli Suomen sotilaspiirin piiri-insinöörihallituksesta anonut, että hänelle luovutettaisiin Katajanokalla oleva sotaväen kivinen maneesirakennus. Läänin kuvernööriin pyydettyä tämän johdosta asiasta selvitystä maistraatilta kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ kuvernöörille ilmoittaa, ettei kaupungilla ollut tietoa hakijan aikeesta ja ettei se myöskään suostunut mihinkään puheena olevaa yritystä koskeviin sitoumuksiin.

Kaisaniemen ravintolan vuokralleanto. Erinäisten huvilatilain käyttökysymystä käsittelemään asetetun valiokunnan ³⁾ ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾, että Kaisaniemen ravintola, jonka vuokrakausi päättyi lokakuun 1 p:nä, tarjottaisiin uudestaan vuokrattavaksi entisin ehdoin. Kun korkein tarjous oikeudesta viiden vuoden aikana edellä mainitusta päivästä lukien harjoittaa ravintolaliikettä Kaisaniemen ravintolassa toimitetussa huutokauppatilaisuudessa oli noussut 5,900 markan vuotuisen vuokramäärään, valtuusto kuitenkin maistraatin esityksestä antoi ⁵⁾ tälle tehtäväksi jonkin verran muutetuin ehdoin uudestaan tarjota mainitun oikeuden huutokaupalla. Tämän jälkeen pidetyssä uudessa huutokaupassa, joka taaskin koski viittä vuotta, teki suurimman tarjouksen, 6,100 markkaa vuodessa, ravintoloitsija A. Winter, ja tämän tarjouksen valtuusto maistraatin sitä puolluttua hyväksyi ⁶⁾.

Oikeus asua pakkolunastetuissa taloissa olevissa huoneistoissa. Maistraatin puoltolauseen nojalla kaupunginvaltuusto oikeutti ⁷⁾ erinäisiä henkilöitä, jotka vuonna 1875 olivat saaneet luvan ⁸⁾ kesäkuun 1 p:ään 1876 asua joissakin kaupungille pakkolunastetuissa Katajanokan taloissa, toistaiseksi ja kesäkuun 1 p:ään 1877 entisin vuokrin käyttämään hyväkseen aikaisempia huoneistojaan, kuitenkin velvollisina siinä tapauksessa, että sitä ennen toisin määrättiin, vuokrakauden kestäessäkin kolmen kuukauden kuluessa irtisanomisesta muuttamaan huoneistoista.

Työ- ja vaivaistalon uudisrakennustyöt. Erään kaupunginvaltuuston asettaman valiokunnan ⁹⁾ annettua valtuustolle lausunnon ¹⁰⁾ vaivashoitojohtokunnan vireille panemasta ehdotuksesta, joka koski lisärakennuksen teettämistä kaupungin työ- ja vaivaistaloon, ja johtokunnan annettua siltä vaaditun selvityksen valiokunnan mainitussa lausunnossa ehdottamaan sairaalarakennukseen tarvittavain sairassijain määräästä valtuusto vuonna 1875 oli siirtä-

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. toukok. 13 §. — ²⁾ S:n s:n 12 §. — ³⁾ Ks. s. 111. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 29 p. elok. 2 §. — ⁵⁾ S:n 19 p. syysk. 11 §. — ⁶⁾ S:n 4 p. lokak. 8 §. — ⁷⁾ S:n 14 p. heinäk. 11 §. — ⁸⁾ Ks. s. 44. — ⁹⁾ S:n s. 41. — ¹⁰⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 44 v:ltä 1875.

nyt¹⁾ asian käsittelyn seuraavaan vuoteen. Asiaa uudelleen esiteltäessä valtuusto päätti²⁾

rakennuttaa työ- ja vaivaistalon yhteyteen uuden sairashuoneita sekä kylpyhuoneen, kirkkosalin, tarpeelliset asuinhuoneet y. m. käsittävän kivirakennuksen, jossa olisi tilaa yhteensä 40 sairaavuoteelle;

antaa seitsenjäseniselle toimikunnalle, joka olisi päätösvaltainen viisi-jäsenisenä, tehtäväksi laadittaa ja lähettää valtuuston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi tämän rakennuksen yksityiskohtaiset piirustukset kustannusarvioineen sekä huolehtia rakennustyön johdosta; samoin kuin

antaa raha-asiainvaliokunnalle tehtäväksi ehdottaa, miten rakennuksen teettämiseen tarvittavat varat oli hankittava.

Kaupunginvaltuuston sen jälkeen valittua³⁾ rakennustoimikunnan jäseniksi vtt Ärtin, Margelinin, Höijerin, Blombergin ja Wavulinin, senaatinkanslisti B. J. Ahngerin ja kauppias A. W. Nyströmin toimikunta antoi valtuustolle asiaa koskevan mietinnön⁴⁾ siihen liittyvine piirustuksineen ja kustannusarvioineen. Toimikunta, jota sen työssä olivat avustaneet kaupungin molemmat köyhäinlääkärit, huomautti siinä m. m., ettei se ollut pitänyt kaupunginvaltuuston päätöstä yksityiskohdissa niin sitovana, että se olisi estänyt piirustuksissa noudattamasta jonkin verran eroavaa suunnitelmaa, jos se muuten osoittautui käytännölliseksi ja edulliseksi. Siten toimikunta ehdotti, ettei rukoussalia sovitettaisi samaan rakennukseen kuin sairashuoneet, vaan erilliseen puurakennukseen, joka sijoitettaisiin lähinnä sairaalaa sijaitsevan holhokkien asuinrakennuksen ulkofasaadin kohdalle. Tämän järjestelyn tarkoituksena olisi ensi sijassa kaupungin kustannusten säästäminen, koska rukoussalia varten siten käytettäisiin huokeampaa rakennusainetta, eikä se myöskään aiheuttaisi mainittavaa hankaluutta, koska ne potilaat, jotka voivat saapua jumalanpalveluksiin saman katon alla olevaan rukoussaliin, todennäköisesti sanottavatta vaikeudetta voivat siirtyä 70 tai 80 jalan päähän sairaalan ulkopuolellekin; sitäpaitsi voitiin heikoille sairaille järjestää yksityistä sielunhoitoa sairaalassa. Toinen poikkeus valtuuston päätöksestä oli se, että sairaalarakennuksen piirustuksiin oli järjestetty kaksi kylpyhuonetta yhden sijaan, minkä muutoksen oli aiheuttanut se seikka, että koska rakennus oli suunniteltu kaksikerroksiseksi, kävisi hankalaksi jokaista kylpyä varten siirtää vaikeammin sairaat toisesta kerroksesta toiseen. — Kustannusarviot nousivat sairaalan osalta 81,000 markkaan ja rukoussalin osalta 17,500 markkaan. — Sairaalarakennuksen muuraaminen oli toimikunnan mielestä lykättävä seuraavaan vuoteen, jota vastoin tarpeelliset perustustyöt oli suoritettava jo kuluvana vuonna ja rukoussali syksyksi saatava sellaiseen kuntoon, että se voitiin luovuttaa tarkoitukseensa.

Toimikunnan ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾:

hyväksyä ja vahvistaa toimikunnan toimeksiannosta laaditut piirustukset ja kustannusarviot;

oikeuttaa toimikunnan, jos se harkitsi sen kaupungille edulliseksi, tarjoamaan kyseiset rakennustyöt urakalle velvoittamalla asianomaiset urakoitsijat saamaan rukoussalin käyttökuntoon syksyksi 1876 ja sairaalarakennuksen valmiiksi syksyyn 1877 mennessä; sekä

sitten kun päätös varain hankkimisesta rakennusyritystä varten oli tehty, tarpeen mukaan antaa toimikunnan käytettäväksi sen tarvitsemat varat,

¹⁾ Ks. s. 41. — ²⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 2 §. — ³⁾ S:n 1 p. helmik. 5 §. —

⁴⁾ S:n 4 p. huhtik., liite A. — ⁵⁾ S:n s:n 3 §.

jotka maistraatin tai rahatoimikamarin toimikunnan tilauksesta oli määrätävä sille maksettavaksi vastedes annettavan tilityksen ehdoin.

Asian rahallisesta puolesta raha-asiaivaliokunta sittemmin antoi mietinnön¹⁾, jossa käsiteltiin myöskin kysymystä varain hankkimisesta uuden kansakoulurakennuksen teettämiseen, mitä koskevan päätöksen kaupunginvaltuusto oli tehnyt²⁾ toisessa yhteydessä. Asian tästä puolesta tehdään selvää³⁾ toisessa kohdassa tätä kertomusta.

Uuden kansakoulutalon rakennuttaminen. Täyttääkseen kaupunginvaltuuston vuonna 1875 antaman tehtävän⁴⁾ kansakoulujohtokunta maistraatin välityksellä omine puoltolauseineen lähetti valtuustolle arkkitehti Th. Höijerin laatimat V kaupunginosan kortteliin n:o 111 Tikkaan Punavuorenkadun tonteille n:ot 8 ja 10 teetetävän uuden kansakoulutalon pohjapiirustukset 38,000 markaan päättyvine kustannusarvioineen. Valtuusto lähetti⁵⁾ asian valiokuntaan, johon kuuluivat⁶⁾ vtt Kihlman, Jansson ja Margelin.

Sen jälkeen antamassaan mietinnössä⁷⁾ valiokunta huomautti m. m., että rakennus oli aiottu teetetäväksi puusta Punavuoren- ja Kirvesmiehenkatujen kulmauksessa sijaitsevalle tontille n:o 10, kun taas tontti n:o 8 jäisi pihamaaksi ja leikkikentäksi. Rakennus sisältäisi yhteisen eteis- ja päällysvaatehuoneen, kolme koulusalaa, joista jokainen olisi 36 jalkaa pitkä, 22 jalkaa leveä ja 12 jalkaa korkea, sekä pohjakerroksessa koulun vahtimestarille aiotun huoneen. Kansakoulujohtokunnan hyväksymää kustannusarviota valiokunta eräiltä osilta piti liian alhaisena ja halusi korottaa sen 42,300 markkaan, mistä 38,712 markkaa arvioitiin tarvittavan kuluvana vuonna. Koska talousarviossa ei ollut rakennustyöhön tarvittavaa määrärahaa, olisi valtuuston raha-asianvaliokunnalta hankittava lausunto varain hankkimisesta tähän tarkoitukseen. Muuten valiokunta ehdotti, että kansakoulujohtokunnalle, jolle työn valvonta hyvin voitaisiin uskoa, annettaisiin tehtäväksi jo olemassa olevan pohjapiirustuksen mukaisesti laadittaa lopulliset rakennuspiirustukset, hankkia niille asianmukainen vahvistus sekä ryhtyä toimenpiteisiin tarpeellisten louhintatöiden suorittamiseksi ja tarvittavien rakennusaineiden ostamiseksi. Sen ohessa olisi johtokunta valtuutettava suorittamaan työ urakalla ja tilauksesta ennakolta tarpeen mukaan nostamaan kaupunginkassasta sitä varten tarvittavat varat.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti⁸⁾ hyväksyä sekä pohjapiirustuksen ja valiokunnan korottaman kustannusarvion että myöskin valiokunnan muut ehdotukset, kuitenkin siten muutettuina, että ne tehtävät ja valtuudet, jotka valiokunta oli tahtonut uskoa kansakoulujohtokunnalle, annettiin sille toimikunnalle⁹⁾, jonka valtuusto aikaisemmin oli asettanut vaivastalon lisärakennusyrityksestä huolehtimaan. — Koska rakennustyön valmistumisen määräaika, joka päättyi syyskuun 1 p:nä, pidetyssä urakkahuuto-kaupassa oli havaittu liian lyhyeksi, mainittu toimikunta myöhemmin anoi, että sitä jatkettaisiin seuraavan lokakuun 1 p:ään, minkä johdosta valtuusto päätti¹⁰⁾ määrätä, että rakennustyö ensi tilassa uudestaan tarjottaisiin urakalle velvoittamalla urakoitsija ennen toukokuun 15 p:ää 1877 saamaan rakennus katon alle ja viimeistään seuraavan kesäkuun 30 p:ään mennessä valmiiksi loppukatselmukseen.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 20. — ²⁾ Ks. alemm. — ³⁾ S:n s. 144 ja seur. — ⁴⁾ S:n s. 36. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 1 p. helmik. 9 §. — ⁶⁾ S:n s:n 14 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 22 p. helmik., liite D. — ⁸⁾ S:n 22 p. helmik. 11 §. — ⁹⁾ Ks. s. 120. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 2 p. toukok. 16 §.

Raha-asiaivaliokunta käsitteli kysymystä varain hankkimisesta rakennustyötä varten vaivaistalon lisärakennustyön rahoittamiskysymyksen yhteydessä. Asian tämän puolen käsittelystä tehdään selvää ¹⁾ toisessa kohdassa tätä kertomusta.

Uusien teurastamojen rakennuttaminen. Helsingin eläinsuojelusyhdistyksen huomautettua maistraatille lähettämässään kirjelmässä, että kaupungin kolmessa Ruoholahdessa sijaitsevassa teurastuslaitoksessa eläinten käsittelyssä ja niiden hengiltäoittamisessa sekä puhtaudessa ja järjestyksessä oli paljon toivomisen varaa, maistraatti toimitettuaan teurastuslaitoksissa tarkastuksen antoi kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi, eikö kaupungin olisi rakennutettava uusia teurastuslaitoksia sekä kunnes ne saatiin aikaan sitouduttava poistamaan siivottomuutta silloisista teurastuslaitoksista, mikä tehtävä sopivimmin annettaisiin urakalle. Valtuusto lähetti ²⁾ tämän asian valiokuntaan, johon tulivat ³⁾ jäseniksi vt Ärt, teurastajamestari C. Lindroth ja oluttehtailija J. H. Brummer, mutta sitä ei käsitelty loppuun vuoden varrella.

Uuden ruumiinavaushuoneen rakennuttaminen. Maistraatin tekemän esityksen uuden ruumiinavaushuoneen rakennuttamisesta uuden luterilaisen hautausmaan luo kesällä palaneen vanhan ruumiinavaushuoneen sijaan valtuusto lähetti ⁴⁾ kolmijäseniseen valiokuntaan, johon valittiin ⁵⁾ vtt Ärt ja Granholm sekä v. t. kaupunginlääkäri C. I. Qvist ja jota erikoisesti kehoitettiin tutkimaan, paljonko rakennus tulisi maksamaan kivistä teetetynä. Valiokunta ei vuoden varrella antanut mietintöään.

Muonamaksiinin rakennuttaminen venäläiselle sotaväelle. Lisättyjen kaupunginvaltuutettujen tekemällä päätöksellä kaupunginvaltuusto vuonna 1875 oli sitoutunut ⁶⁾ Eteläsatamassa, korttelissa n:o 54, olevan tulli- ja pakkaahuoneeksi sisustettavan Venäjän valtion omistaman muonamaksiinin korvaukseksi luovuttamaan Venäjän valtiolle täysin valmiissa kunnossa uuden Siltavuorenrantaan teetetävän maksasiinin, jonka piirustuksen Suomen sotilaspiirin piiri-insinöörihallitus jo oli hyväksynyt. Sen ohessa maistraatille oli annettu tehtäväksi suorittaa loppuun neuvottelut mainitun hallituksen kanssa maksasiinin sijoittamisesta, siihen ja sen ympäri kulkevasta tiestä y. m. Piiri-insinöörihallituksen tällöin esitettyä erinäisiä toivomuksia, jotka maistraatti ehdotti hyväksyttäväksi, ja valtuuston palautettua ⁷⁾ asian sitä aikaisemmin käsitelleeseen valiokuntaan ⁸⁾ valtuusto tämän lausunnossaan ⁹⁾ tekemän ehdotuksen mukaisesti päätti ¹⁰⁾, että maksasiini rakennettaisiin 18 venäläistä sylvä, t. s. 129 ¹⁾/₃ jalkaa länteen valtuuston ensiksi valitsemasta paikasta sekä että maksasiinin ympäri kulkeva tie tehtäisiin 28 jalan levyiseksi, kivettäisiin ja varustettaisiin viemärikourulla.

Oman talon hankkiminen venäläiselle insinöörihallitukselle. Suomen sotilaspiirin venäläisen piiri-insinöörihallituksen päällikkö, insinöörikenraalimajuri Froloff, oli kenraalikuvernööriltä anonut ryhtymistä toimenpiteihin kivitalon ostamiseksi tai rakennuttamiseksi mainitulle hallitukselle edellyttäen, että kaupunki vastedeskin hallitukselle maksoi sen ja sen palveluksessa olevien virkamiesten majoitukseen paikkakunnalla suoritettavien vuokrorahat. Läänin kuvernöörin vaadittua kaupunginvaltuuston lausuntoa tästä asiasta valtuusto lähetti ¹¹⁾ sen majoituskysymystä valmistelemaan aikaisemmin asetettuun valiokuntaan ¹²⁾. — Sitten antamassaan mietinnössä ¹³⁾ valiokunta huomautti

¹⁾ Ks. s. 144 ja seur. — ²⁾ Valt. pöytäk. 14 p. heinäk. 7 §. — ³⁾ S:n 8 p. elok. 20 §. — ⁴⁾ S:n 5 p. syysk. 15 §. — ⁵⁾ S:n s:n 22 §. — ⁶⁾ Ks. s. 41. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 22 p. helmik. 10 §. — ⁸⁾ Ks. s. 37. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 14 p. maalisk., liite C. — ¹⁰⁾ S:n s:n 5 §. — ¹¹⁾ S:n 27 p. tammik. 6 §. — ¹²⁾ Ks. s. 59. — ¹³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 9.

m. m., että majoitusta luonteensa ja voimassa olevien asetusten mukaisesti oli pidettävä tilapäisenä ja ohimenevänä rasituksena, joka kaupungilla, jos sen etu sitä vaati, ehdottomasti oli oikeus suorittaa luonnossa ja josta kaupunki siinä tapauksessa, että sinne sijoitettuja sotilasvoimia vähennettiin tai tarpeellisia valtion rakennuksia tähän tarkoitukseen teetettiin, voi kokonaan tai osaksi vapautua. Kaupungille olikin korkeimmassa paikassa vahvistetussa vuoden 1812 uudisrakennuskomitean johtosäännössä annettu lupaus, että se niin pian kuin tarpeelliset valtion rakennukset oli sinne rakennettu, kokonaan vapautettaisiin majoituksesta. Tähän katsoen ja koska tehdyssä ehdotuksessa edellytettiin, että kaupunki jatkuvasti samaten kuin siihen asti suoritaisi vahvistetut vuokrat rahat, ilman että kuitenkaan selvästi kävi ilmi, pidettiinkö silloisen majoituksen määrää kaupungin puheena olevan sitoumuksen normina, valiokunta katsoi oikeaksi ehdottaa, että kaupunki ei ryhtyisi toimenpiteeseen, joka saisi aikaan, että ne runsaat menot, jotka mainittu hallitus ja sen virkamiehet silloisissa epäsuotuisissa oloissa kaupungille aiheuttivat, määräämättömäksi ajaksi jäisivät kaupunkia rasittamaan. Kenraalimajuri Froloffin vielä lisättyä asiaa koskevaan esitykseensä erään liitteen ja valiokunnan annettua siitä lausuntonsa valtuusto päätti ¹⁾ valiokunnan ehdotuksen mukaisesti lausunnossaan vastata, ettei se voinut myöntyä esitykseen.

Töölön puistoyhtiön rakennusten y. m. lunastaminen. Sitten kun Töölön puistoyhtiön kaupungille tarjoamat rakennukset ja muut laitteet toimitetussa katselmuksessa ja arvioinnissa oli arvioitu 1,944 markan arvoiseksi ja yhtiö oli myöntänyt mainitun korvausmäärän kauppaneuvos H. Borgströmille, tämä oli maistraatilta anonut, että hänelle maksettaisiin puheena oleva rahamäärä, jotta hän voisi lisätä sen samaten kuin muun yhtiön purkauksessa olemassa olevan kassasäästön Alpin kukkulain kaunistamista varten lahjoittamaansa pohjarahastoon. Maistraatin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾, että mainittu rahamäärä maksettaisiin kauppaneuvos Borgströmille n. s. yksityisvarain rahastosta.

N. s. narinkkamymälän siirto. Pankkivaltuusmiehet olivat maistraatille ilmoittaneet, että Suomen pankille rakennettavaa taloa varten luovutettu kreikkalais-katolisen seurakunnan vanhemman kirkon itäpuolella olevan aukion länsiosaa tarvittiin pankin tarkoituksiin kesäkuun 1 p:stä. Koska niin ollen oli pakko sitä ennen osoittaa toinen paikka kaupustelulle, jota siihen asti oli harjoitettu mainitulla paikalla olevissa n. s. narinkkamymälöissä, maistraatti antoi kaupunginvaltuuston harkittavaksi, voitaisiinko korttelissa n:o 97 Jäniksessä Hakasalmenkadun varrella oleva tontti n:o 4 toistaiseksi osoittaa puheena olevaa kaupusteluliikettä varten ja tälle tontille siinä tapauksessa, että se katsottiin sopivaksi, pystyttää myyntikojuja. Valtuusto lähetti ³⁾ asian valiokuntaan, johon kuuluivat ⁴⁾ vtt Bäck, Margelin ja Granholm.

Mietinnössään ⁵⁾ valiokunta ilmoitti ehdottaneensa ⁶⁾ edellä mainittua paikkaa taideyhdistykselle ja taideteollisuusyhdistykselle suunnitellun rakennuksen paikaksi, minkä johdosta valiokunnan mielestään oli ollut etsittävä toinen sopiva paikka kaupusteluliikelle. Tällöin valiokunta oli pitänyt tarpeellisenä toisaalta välttää mainituissa myymälöissä harjoitetun sangen vähän järjestetyn myynnin sijoittamista kaupungin siisteihin keskiosiin, toisaalta toimia siten, ettei liian syrjäisellä sijoituksella riistetty tämän monessa

¹⁾ Valt. pöytäk. 15 p. helmik. 4 §. — ²⁾ S:n 28 p. marrask. 6 §. — ³⁾ S:n 11 p. tam-mik. 4 §. — ⁴⁾ S:n s:n 19 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. helmik., liite E. — ⁶⁾ Ks s. 96.

suhteessa välttämättömän kaupan harjoittajilta heidän ahkerimpia asiakkaitaan, nim. torilla käyvää rahvasta ja kaupunkiin sijoitettua sotaväkeä. Tähän katsoen valiokunta puolsi tarkoitukseen erittäin sopivana Simonkadun ja venäläisen sotaväen harjoituspaikan sekä Annan- ja Yrjönkatujen pohjoisten jatkeiden välistä aukiota. Silloiset puusta rakennetut, paperikattoiset myyntikojut, joita oli yhteensä kaksitoista, olisi katettuine porraskäytävineen sellaisinaan siirrettävä tähän paikkaan ja pystytettävä sinne, etusivu Simonkadun ja takasivu venäläisen sotilaskasarmin kaakkoissivun suuntaan sekä vastapäätä mainitun kadun vastakkaisella puolella olevaa korttelia n:o 68 Metsoa. Kun myyntikojujen ja Simonkadun toisella puolella olevien lähimpien rakennusten välimatka tuli olemaan 182 jalkaa, voitiin myöskin enintään 132 m leveä alue kojujen edustalta luovuttaa Narinkkatorille pystytettyjä, puheena olevan laatusessa kaupassa välttämättömiä myyntipöytiä y. m. varten. Kojujen purkamiseen ja siirtämiseen, josta maistraatin oli huolehdittava, oli ryhdyttävä ensi tilassa, jolloin paperikattojen sijaan oli laitettava uudet katot, mieluummin rautalevystä. Koska kaupungin talousarviossa ei ollut varoja osoitettuna tähän tarkoitukseen, oli maistraatille lisäksi annettava tehtäväksi kaupungininsinööriltä hankkia ja antaa kaupunginvaltuustolle työn kustannusarvio, johon liittyisi maistraatin oma lausunto sekä ehdotuksesta ylimalkaan että tarkoitukseen tarvittavien varojen hankkimisesta.

Valiokunnan ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ toistaiseksi luovuttaa puheena olevaa kaupusteluliikettä varten paikan Simonkadun varrelta sekä antaa maistraatille tehtäväksi ryhtyä pikaisiin toimenpiteisiin myyntikojujen purkamiseksi ja rakennusaineiden siirtämiseksi paikalle, hankkia mainitun kustannusarvion ja antaa lausunnon sekä siitä että tarpeellisten varain hankkimisesta. Sen lisäksi maistraatti niinikään valiokunnan ehdotuksesta sai tehtäväkseen aikanaan huolehtia kaupusteluliikkeen siirtämisestä sille osoitettuun uuteen paikkaan sekä tasoittaa myyntipöydille sopivan paikan sinne pystytettyjen kojujen eteen, kuitenkin riistämättä seudun yleiseltä liikenteeltä sen tarvitsemaa tilaa. Tarpeelliset varat oli ennakkolta maksettava kaupunginkassasta.

Kun lukuisat kaupungissa asuvat juutalaiset kaupusteluliikkeen muuttamista koskevan päätöksen johdosta olivat anoneet, että osoitettuun paikkaan rakennettaisiin ainakin kaksikymmentä uutta myyntikojua vuokramaksusta luovutettavaksi heille, valtuusto vielä maistraatin välityksellä antoi v. t. kaupungininsinöörille tehtäväksi ²⁾ hänelle aikaisemmin annetun tehtävän yhteydessä arvioida kahdenkymmenen uuden myyntikojun rakennuskustannukset sekä laatia ehdotuksen niiden sijoittamisesta paikalle.

Maistraatti lähetti sen jälkeen kaupunginvaltuustolle oman puoltavan lausuntonsa ohella v. t. kaupungininsinöörin laatiman kustannusarvion n. s. narinkkamyymläin siirtämisestä osoitettuun paikkaan ja ehdotti samalla, että työn suorittamiseen tarvittavat varat otettaisiin n. s. yksityisvarain rahastosta. Koska työtä ajan niukkuuden takia ei tarjottaisi urakalle, vaan se suoritettaisiin laskun mukaan, valtuusto päätti ³⁾ olla ryhtymättä kustannusarviota tarkemmin tutkimaan, vaan ainoastaan kehoittaa maistraattia valvomaan, että työ suoritettiin mahdollisimman säästävaisesti, kuitenkin riittävässä määrässä ottaen huomioon kauneuden vaatimukset. Maistraatin ehdotus siitä, mistä rahastosta varat oli myönnettävä, hyväksyttiin.

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. helmik. 7 §. — ²⁾ S:n 28 p. maalisk. 12 §. — ³⁾ S:n 20 p. huhtik. 8 §.

Kun tämän jälkeen oikeudet uudessa paikassa olevien myyntikojujen käyttämiseen kesäkuun 1 p:stä 1876 samaan päivään vuonna 1877 oli tarjottu huutokaupalla, maistraatti jätti kaupunginvaltuustolle tehdyt tarjoukset ja puoli omasta puolestaan niiden hyväksymistä. Tätä asiaa esiteltäessä kunnallispuormestari O. L. Palmgren kuitenkin ilmoitti läänin kuvernöörin maistraatille osoitetussa kirjelmässä suhtautuneen epäilevästi siihen valtuuston toimenpiteeseen, että kyseiset myyntikojut oli annettu siirtää ja pystyttää Simonkadun varrelle. Tämän johdosta valtuusto päätti ¹⁾, ennenkuin tehdyt tarjoukset otettiin ratkaistaviksi, antaa valmisteluvaliokunnalle tehtäväksi antaa lausunnon tämän toimenpiteen laillisuudesta, mutta samalla määrätä, että kojujen pystyttämistyötä oli keskeytystä jatkettava. Sitten kun valiokunta lausunnossaan ²⁾ viitaten voimassa oleviin asetuksiin oli esittänyt sen kannan, ettei valtuusto tehdessään myyntikojujen siirtämisestä koskevan päätöksensä ollut ylittänyt toimivaltaansa, valtuusto päätti ³⁾ kuvernöörin epäilyksistä huolimatta hyväksyä huutokaupassa tehdyt tarjoukset.

Kustannusarvio kahdenkymmenen uuden myyntikojun rakentamisesta Simonkadun varrelle, jonka laatimisen v. t. kaupungininsinööri oli saanut toimekseen, ei kertomusvuoden kuluessa saapunut valtuustolle.

Kauppakojujen rakentaminen Kampinmalmille. Eron saaneen aliupseerin J. Hechtin sekä eron saaneiden sotilaiden A. Stroscheffskijn ja A. Wisigrodskijn tekemän anomuksen, että heidät oikeutettaisiin rakennuttamaan kauppakojuja n. s. Kampinmalmille, Simonkadun ja venäläisen sotaväen harjoituspaikan väliin, kaupunginvaltuusto maistraatin epäävän lausunnon mukaisesti hylkäsi ⁴⁾.

Käymäläin rakennuttaminen. Kaupunginvaltuustolle jätetyssä kirjelmässä ⁵⁾ vt Collan lausui, että kaupungissa oli purettu lukuisia yleisiä käymälöitä ilman että niiden sijaan oli rakennettu uusia, ja anoi, että ryhdyttäisiin kiireellisiin toimenpiteisiin kyllin monien tällaisten laitosten aikaansaamiseksi kaupunkiin, jotta yksityisten pihamaitten ja porttikäytävien likaaminen saataisiin estetyksi. Tämän johdosta valtuusto päätti ⁶⁾ anoa maistraatilta, että maistraatti antaisi v. t. kaupungininsinööriin laadittavaksi ehdotuksen yleisten käymäläin sijoittamisesta kaupunkiin ynnä niiden kustannusarvion sekä oman lausuntonsa ohella lähettäisi ehdotukset valtuustolle. Asiaa ei käsitelty loppuun vuoden varrella.

Töölön puistoon rakennetun väliaikaisen paviljongin säilyttäminen. Keisarinvierailua varten asetettu juhlatomikunta ⁷⁾ ehdotti, että mainittua vierailua varten Töölön puistoon pystytetty väliaikainen paviljonki säilytettäisiin paikallaan ja sopivalla tavalla muutettaisiin pysyväksi rakennukseksi. Paviljongin piirustusten laatija, arkkitehti F. A. Sjöström, oli arvioinut tällaisen muutosrakennustyön kustannukset 2,800 markaksi, mutta jättämällä pois joitakin erii ne voitaisiin supistaa n. 2,000 markaksi. Toimikunnan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ antaa arkkitehti Sjöströmille tehtäväksi viimeksi mainitulla rahamäärällä ja vtn Strömbergin ja Heimbergerin valvomana suorittaa kyseisen muutosrakennustyön.

Vesijohdon johtaminen kaupungin omistamiin rakennuksiin. Maistraatin huomautettua, että oli välttämätöntä ensi tilassa määrätä, mihin kunnan rakennuksiin oli johdettava vesijohto ja miten laajalti, kaupunginvaltuusto

¹⁾ Valt. pöytäk. 9 p. toukok. 9 §. — ²⁾ S:n 23 p. toukok., liite C. — ³⁾ S:n s:n 3 §. —

⁴⁾ S:n 8 p. elok. 2 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. lokak., liite C. — ⁶⁾ S:n s:n 17 §. — ⁷⁾ Ks. s. 176. —

⁸⁾ Valt. pöytäk. 18 p. jouluk. 11 §.

antoi¹⁾ maistraatille tehtäväksi laatia tätä asiaa koskevan ehdotuksen. Maistraatin sen johdosta lähetettyä²⁾ valtuustolle v. t. kaupungininsinööriin C. Reuterin laatiman ehdotuksen ja sen ilmestyttyä painosta asia lähetettiin³⁾ ehdotuksen tarkastamista varten vesijohtotöiden valvontalautakuntaan, jonka erityisesti tuli lausua mielipiteensä vesijohdon mahdollisesta ulottamisesta kaupungin vaivaistaloon. Lautakunnan lausunto ei saapunut vuoden varrella.

Palotornin korjaukset. Palotoimikunta ilmoitti, että kaupungin molemmat palotornit ja niihin kuuluvat rakennukset olivat korjausten tarpeessa, ja lähetti tässä mielessä kaupunginvaltuustolle rakennuksissa toimitetun katselmuksen ja tarkastuksen pöytäkirjat sekä niiden kuntoonpanon kustannusarvion. Pohjoisen tornin osalta kustannukset arvioitiin kaikkiaan 6,810 markaksi; eteläisen tornin kustannuksista oli laadittu kaksi arviota, joista toinen päättyi 4,900 markkaan, toinen 7,927 markkaan. Toimikunta oli puolestaan sitä mieltä, että pohjoisessa palotornissa oli suoritettava kaikki katselmusmiesten ehdottamat korjaukset, eteläisessä taas ainoastaan ensiksi mainittuun vaihtoehdotukseen sisältyvät. Sen lisäksi toimikunta anoi, että mahdollisimman pian laadittaisiin erinäisten katselmusmiesten viittauksen muodossa ehdottamien eteläisen palotornin tontille teetettävien uudisrakennusten, nim. uuden palotornin sekä palomiehистön kasarmin, piirustukset kustannusarvioineen. Valtuusto lähetti⁴⁾ asian valiokuntaan, johon tulivat⁵⁾ vtt Krogius, Ärt ja Heimberger. — Sittemmin antamassaan mietinnössä⁶⁾ valiokunta pääasiassa puolsi katselmusmiesten ehdottamia pohjoisen palotornin korjauksia. Eteläisen palotornin suhteen valiokunta oli sitä mieltä, että itse tornin uudestaanrakentaminen tosin oli tarpeen vaatima, mutta ei kiireellinen, kunhan useimmat korkeampaan kustannusarvioon merkityt työt suoritettiin. Jotta kysymys pysyisi vireillä, olisi kuitenkin palotoimikunnan saatava toimekseen hankkia mainitun tornin uudestaanrakentamisen piirustukset ja kustannusarvio. Suunnitelmaa jonkin verran supistamalla ja muuttamalla valiokunta oli saanut katselmusmiesten arvioimat kustannukset vähennetyiksi yhteensä 14,737 markasta n. 14,000 markkaan ottamatta huomioon louhitun kiven myynnistä mahdollisesti kertyviä tuloja. — Valiokunnan ehdotuksen mukaisesti valtuusto päätti⁷⁾ valtuuttaa palotoimikunnan toimittamaan palotorneissa ja niihin kuuluvissa rakennuksissa toimikunnan katselmuskirjoihin ja kustannusarvioihin merkityt korjaus- ja uudisrakennustyöt, eteläisessä palotornissa korkeamman vaihtoehdotuksen mukaisesti, kuitenkin ottamalla huomioon erinäisiä valiokunnan ehdottamia muutoksia; kaikki työt oli tällöin suoritettava ilman urakkaa suoraan kaupungin laskuun ja tarpeellinen määräraha niitä varten merkittävä vuoden 1877 talousarvioon. Sen ohessa valtuusto päätti kehoittaa toimikuntaa ottamalla huomioon katselmuskirjassa esitetyn suunnitelman laadittamaan ja antamaan valtuustolle eteläisen palotornin uudestaanrakentamisen piirustukset kustannusarvioineen.

Vaivaistalon korjaukset. Ilmoittaen, että vaivaistalon yhteyteen rakennetun pesutupa- ja saunarakennuksen välikatto äkkiarvaamatta oli sortunut, vaivashoitojohtokunta anoi 1,885 markan suuruista määrärahaa mainitun rakennuksen kuntoonsaattamiseksi ja sen yhteydessä 225 markan suuruista määrärahaa työhuoneen pienehköjä korjauksia varten. Kaupunginvaltuusto myönsi⁸⁾ pyydetty määrärahat, mutta päätti samalla, koska pesutupa- ja

¹⁾ Valt. pöytäk. 27 p. kesäk. 5 §. — ²⁾ S:n 17 p. lokak. 14 §. — ³⁾ S:n 31 p. lokak. 2 §. — ⁴⁾ S:n 5 p. syysk. 13 §. — ⁵⁾ S:n s:n 22 §. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 37. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 21 p. marrask. 2 §. — ⁸⁾ S:n 27 p. kesäk. 9 §.

saunarakennus oli rakennettu vain muutamia vuosia sitten, pyytää johtokunnalta selvitystä katon sortumisen syystä. Pyydetty selvitys annettiin sittemmin, mutta se ei aiheuttanut ¹⁾ toimenpidettä valtuuston taholta.

Kansakouluhuoneistojen korjaukset. Kansakoulujohtokunnan esitettyä, että kansakouluhuoneistoissa suoritettaisiin erinäisiä vähäisiä korjauksia, kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ kehoittaa maistraattia rahatoimikamarin tehtävien hoitajana toimituttamaan tarpeelliseksi katsomansa korjaukset.

Köydenpunomorakennuksen ja vajan myynti. Toimikunta, joka oli asetettu valmistelemaan kysymystä rakennusten teettämisestä suomalaiselle alkeisoppilaitokselle, anoi maistraatilta, että kaupunki poistaisi erään oppilaitoksen omistamalla Ratakadun tonteilla n:ot 2 ja 4 vielä jäljellä olevan, omistamansa köydenpunomorakennuksen ja sen yhteyteen rakennetun vajan tai että toimikunta arvioinnin jälkeen saisi lunastaa tai purkaa mainitut rakennukset. Maistraatin toimitettua rakennusten katselmuksen kaupunginvaltuusto sen tekemän ehdotuksen mukaisesti päätti ³⁾ antaa toimikunnan lunastaa ne 300 markasta.

Oikeus Greijun tilan maalla olevan rakennuksen poistamiseen. Huopalahden kylässä sijaitsevan kaupungin omistaman Greijun tilan vuokraajan, maanviljelijä A. Orrmanin, anomuksen saada purkaa ja kuljettaa pois mainitun tilan maalla olevan vanhahkon kanalan, jota anomusta maistraatti toimitettuaan paikalla katselmuksen oli puoltanut, kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁴⁾.

Pakkahuonemakasiinin vuokralleotto. Läänin kuvernöörin vaadittua kaupunginvaltuuston lausuntoa tullinyljohtokunnan tekemästä anomuksesta, että kaupunki sakon uhalla velvoitettaisiin hankkimaan tarpeellinen määrä pakkahuoneeksi sopivia tilavia kivimakasiineja, valtuusto päätti ⁵⁾ lähettää asian valiokuntaan ja valitsi ⁶⁾ sen jäseniksi vtt Borgströmin, Collanin ja Waseniuksen sekä heidän varamieheksensä vtn Rudolphin. Tähän valiokuntaan lähetettiin ⁷⁾ myöhemmin myöskin maistraatin kirjelmä, jossa valtuuston tutkittavaksi alistettiin erinäisiä tarjouksia luovuttaa makasiineja tullikamarin käytettäväksi. — Sittemmin antamassaan lausunnossa ⁸⁾ valiokunta, joka monelta taholta turhaan oli tiedustellut huoneistoja puheena olevaan tarkoitukseen, puolsi maistraatille tehtyjä tarjouksia, jotka koskivat viittä leipurimestari G. U. Sandbergin omistamaa, Katajanokalla sijaitsevaa yhteensä 3,492 neliöjalan laajuista makasiinia, kahta kauppias J. Wavulinin omistamaa, niinikään Katajanokalla sijaitsevaa makasiinia, joiden kummankin pinta-ala oli 1,188 neliöjalkaa, sekä kahta kauppias A. F. Waseniuksen omistamaa Länsirannassa sijaitsevaa makasiinia, joiden pinta-ala oli yhteensä 672 neliöjalkaa. Kaikki nämä makasiinit valiokunta toimittamassaan katselmuksessa oli havainnut kyllin korkeiksi, kuiviksi ja asemaltaan erittäin sopiviksi, ja kaupungin tullinhoitaja, hovineuvos J. E. Jerngren, oli katsonut niiden riittävän tarkoitukseensa. Valiokunnan ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾:

kesäkuun 1 p:stä 1876 vuodeksi eteenpäin ottaa vuokralle tullikamarin tarpeisiin mainitut makasiinit, jolloin leipurimestari Sandbergin makasiineista maksettaisiin vuokraa 2,340 markkaa, kauppias Wavulinin makasiineista 1,600 markkaa ja kauppias Waseniuksen makasiineista 500 markkaa;

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 17 §. — ²⁾ S:n 23 p. toukok. 12 §. — ³⁾ S:n 4 p. lokak. 12 §. — ⁴⁾ S:n 17 p. lokak. 3 §. — ⁵⁾ S:n 11 p. tammik. 9 §. — ⁶⁾ S:n s:n 19 §. — ⁷⁾ S:n 29 p. helmik. 9 §. — ⁸⁾ S:n 7 p. maalisk., liite A. — ⁹⁾ S:n s:n 9 §.

vaaditussa lausunnossa ilmoittaa edellä mainitusta päätöksestä ja sen johdosta alistaa ratkaistavaksi, ansaitsiko tullinyljihtokunnan anomus kaupungin velvoittamisesta sakon uhalla suorittamaan edellä mainittu tehtävä tämän jälkeen huomiota; sekä

kehoittaa maistraattia pikimmiten laatimaan vuokrasopimukset puheena olevista makasiineista, jotka aikanaan luovutettaisiin tullikamarin käytäväksi.

Huoneiden vuokraaminen sotilashenkilöiden tilapäistä majoitusta varten. Majoitustoimikunta ilmoitti kaupunginvaltuustolle, että sittemmin kuolleen kauppias L. Kleinehn kanssa vuonna 1872 tehty vuokrasopimus, jonka mukaan muutamia hänen omistamansa hotellin huoneita 2,000 markan vuosivuokrasta oli luovutettu toimikunnan käytettäväksi sotilashenkilöiden tilapäiseen majoitukseen, oli sanottu irti kesäkuun 1 p:ään 1876, sekä että toimikunta oli keskustellut kauppias Kleinehn lesken, rouva M. Kleinehn kanssa vuokrasopimuksen pidentämisestä. Rouva Kleinehn oli tällöin ilmoittanut suostuvansa pidentämään sopimusta vuodeksi eteenpäin, kuitenkin 5,000 markkaan korotetuin vuokrin ja muuten ehdoin, että korvaukseksi joka vuorokaudesta, jonka huoneet olivat käytännössä yli sopimuksessa määrätyn neljäntoista päivän ajan, oli kaksi huonetta käsittävästä kenraalinasunnosta suoritettava 10 markkaa ja muista huoneista jokaisesta 4 markkaa. Valtuusto lähetti ¹⁾ asian majoitustoimikuntaan, jonka tuli m. m. tiedustella, eikö ollut mahdollista yksityistaloista, vaikkapa eri tahoilta kaupunkia, huokeammasta hinnasta saada vuokratuksi niitä huoneita, jotka kaupunki oli velvollinen luovuttamaan tilapäiseen majoitukseen. Toimikunnan sen jälkeen lähetettyä valtuustolle joitakin sille saapuneita vuokratarjouksia, jotka kuitenkin eivät sanottavasti alittaneet rouva Kleinehn tekemää, valtuusto päätti ²⁾ valtuuttaa komitean ratkaisemaan, mistä tarkoitukseen tarvittavat huoneet vuokrattaisiin, oikeuttaen toimikunnan siinä tapauksessa, ettei huokeampaan hintaan voitu saada sopivia huoneita, hyväksymään enintään edellä mainitun vuokramäärän.

Huoneiston vuokraaminen poliisivartiokonttorille. Kauppias A. Sällström oli tarjoutunut 300 markalla korotetusta vuosivuokrasta jatkuvasti luovuttamaan kolmannelle poliisivartiokonttorille sen kaksi huonetta käsittävän Annankadun talossa n:o 10 sijaitsevan huoneiston ynnä halkovajan. Maistraatin ehdotettua, että tarjous hyväksyttäisiin ainakin lähinnä seuraavan, kesäkuun 1 p:nä 1876 alkavan vuokravuoden ajaksi, kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ oikeuttaa maistraatin siinä tapauksessa, ettei sen onnistunut huokeampaan hintaan hankkia huoneistoa konttorille, vuodeksi eteenpäin mainituin ehdoin ottamaan vuokralle puheena olevan huoneiston, jolloin kuitenkin kauppias Sällström mikäli mahdollista oli velvoitettava suorittamaan siinä tarpeelliset korjaukset.

Poliisikamarin myöhemmin ilmoitettua, että toinen ja kolmas poliisivartiokonttori, jotka vuoden 1877 alusta yhdistettäisiin, olivat huoneiston tarpeessa, maistraatti ehdotti, että tähän tarkoitukseen vuokrattaisiin 2,400 markan vuosivuokrasta kauppias Sällströmin samasta talosta tarjoama viisi huonetta, eteisen ja keittiön sekä kaksi ullakkohuonetta käsittävä huoneisto, josta kaksi viimeksi mainittua huonetta voitaisiin antaa vuokralle 400 markan vuosivuokrasta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁴⁾ tämän ehdotuksen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. helmik. 6 §. — ²⁾ S:n 22 p. helmik. 7 §. — ³⁾ S:n s:n 3 §. — ⁴⁾ S:n 9 p. marrask. 13 §.

Huoneiston vuokraaminen kuumesairaalalle. Kuumesairaalan hallitus oikeutettiin ¹⁾ anomuksestaan 2,800 markasta 3,500 markkaan korotetusta vuosivuokrasta vuokraamaan sairaalalle sen siihenastinen huoneisto edelleen kolmeksi vuodeksi kesäkuun 1 p:stä lukien.

Huoneiston vuokraaminen ruumiinavauksia varten. Sen johdosta, että kaupungin ruumiinavaushuone kesän aikana oli palanut eikä uutta ehdittäisi rakennuttaa ennen talvikauden alkua ²⁾, maistraatti jätti kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi, olisiko toistaiseksi otettava vuokralle huoneisto ruumiinavausten toimittamista varten. Tähän myöntyen kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ valtuuttaa maistraatin vuokraamaan tähän tarkoitukseen sopivan huoneiston, kunnes uusi ruumiinavaushuone oli saatu rakennetuksi.

Huoneen hankkiminen realikoulun valmistavalle luokalle. Filosofian kandidaattien W. Weckmanin ja G. Dreijerin anomukseen saada erään realikoulun huoneiston huoneen rehtori M. M. V. Brennerin mainitun koulun yhteyteen perustaman valmistavan luokan käytettäväksi, jonka luokan hakijat olivat halukkaat ottamaan haltuunsa, kaupunginvaltuusto maistraatin puoltolauseen nojalla myöntyi ⁴⁾ siinä muodossa, että hakijat oikeutettiin luvu-
vuonna 1876—77 käyttämään huonetta mainittuun tarkoitukseen, ellei sitä sitä ennen tarvittu mihinkään muihin kaupungin tarpeisiin.

Pyhäkoulun muuttaminen toiseen huoneistoon. Kansakoulujohtokunnan tekemän anomuksen sopivamman huoneiston hankkimisesta pyhäkoululle kaupunginvaltuusto vuonna 1875 oli lähettänyt ⁵⁾ kansakoulujen järjestelykysymyksiä valmistelemaan asetettuun valiokuntaan. — Asiasta antamassaan mietinnössä ⁶⁾ valiokunta empimättä myönsi, että hankaluutta voi aiheutua siitä, että pyhäkoululla oli yhteinen huoneisto Kasarminkadun talossa n:o 21 sijaitsevan kansakoulun kanssa. Katsoen siihen, että voimassa olevien vuokraolojen vallitessa oli vaikeata saada pyhäkoululle vuokratuksi erityistä huoneistoa, sekä oman talon rakennuttamisesta aiheutuviin kustannuksiin valiokunta kuitenkin ei voinut puoltaa koulun muuttamista pois mainitusta kansakoulutalosta, varsinkaan koska haitat tulivat olemaan ohimenevää laatua, kansakoulujen tarpeisiin kun piakkoin suoritettaisiin uudisrakennustöitä. Niitä siveellisiä haittoja, joiden johtokunta oli katsonut aiheutuvan siitä, että eri sukupuolta olevat oppilaat käyttivät samaa kouluhuoneistoa, tuntui myöskin voivan melkoisesti lieventää järjestämällä kouluille eri opetusajat ja mahdollisesti myöskin osoittamalla eri kulkutiet poistuville ja saapuville oppilaille. — Asiaa esiteltäessä valtuusto tuoden esiin valiokunnan perustelut päätti ⁷⁾ evätä kansakoulujohtokunnan esityksen.

Huoneiston vuokraaminen merikoululle. Merikoulun johtajan, kauppalavankapteeni L. Krogiuksen, tarjouksen 1,800 markasta 2,400 markkaan korotetusta vuosivuokrasta vuokrata merikoululle sen hallussa aikaisemmin olleen huoneiston kaupunginvaltuusto maistraatin esityksestä hyväksyi ⁸⁾.

Tilapäisen sairaalan perustaminen. V. t. kaupunginlääkäri, lääketieteen tohtori C. I. Qvist, ilmoitti, että elokuusta lähtien kaupungissa raivonnut tyyfussairaus, febris recurrens, oli levinnyt niin laajalti, että kaupungin kuumesairaille aiotut sairaalat oli havaittu riittämättömiksi, ja ehdotti, että taudin vastustamiseksi perustettaisiin tilapäinen kuumesairaala pari kolme suurempaa tai neljä viisi pienempää huonetta käsittävään vuokrahuoneistoon.

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. tammik. 3 §. — ²⁾ Ks. s. 122. — ³⁾ Valt. pöytäk. 17 p. lokak. 12 §. — ⁴⁾ S:n 1 p. kesäk. 14 §. — ⁵⁾ Ks. s. 43. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 7. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 15 p. helmik. 2 §. — ⁸⁾ S:n 10 p. helmik. 5 §.

Tämän johdosta ja maistraatin puoltolauseen nojalla kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, että kaupunginlääkärin ehdotuksen mukainen huoneisto ensi tilassa oli vuokrattava ja sisustettava kuumesairaalaksi, ja uskoi tämän asian hoidon lautakunnalle, johon valittiin ²⁾ vt Collan, v. t. kaupunginlääkäri Qvist ja kauppias E. J. Willstedt. — Myöhemmin lautakunta ilmoitti ³⁾ vuokranneensa puheena olevaan tarkoitukseen joulukuun 1 p:ään 1877 asti Ratakadun n:ossa 33 sijaitsevan neljä huonetta ja keittiön käsittävän rakennuksen, johon voitaisiin sijoittaa enintään 14 sairasvuodetta, minkä lisäksi kaupungin varsinaiseen kuumesairaalaan oli järjestetty 6 sairasvuodetta lisää. Siten oli kaupungilla kuumesairaiden hoitoon käytettävänä 20 uutta sijaa eli ennalta olemassa olevien 22 sijan kanssa yhteensä 42. Lautakunta oli arvioinut tilapäisen sairaalan sisustamisesta ja vanhemman sairaalan edellä mainitusta laajentamisesta aiheutuvat kustannukset 1,952: 90 markaksi ja tilapäisen sairaalan käytöstä vuoden 1876 joulukuun 15 p:n ja vuoden 1877 heinäkuun 1 p:n välisenä aikana aiheutuvat kustannukset 6,200 markaksi. — Valtuusto päätti ⁴⁾ ensin siirtää määrärahakysymyksen lopullisen ratkaisemisen vuoden 1877 talousarvion käsittelyyn asti, mutta sillävälin myöntää lautakunnalle ennakkona sisustuskustannuksiin arvioidun määrän, 1,952: 90 markkaa, sekä tilapäisen sairaalan ylläpitokustannuksia varten joulukuuksi 550 markkaa. Talousarvion käsittelyssä valtuusto myönsi ⁵⁾ määrärahoja yhteensä 5,750 markkaa sairaalan ylläpitoa varten heinäkuun 1 p:ään 1877.

4. *Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.*

Katsaus kaupungin tuloja tuottavaan kiinteään omaisuuteen. Raha-asiainvaliokunta, joka vuonna 1875 oli saanut kaupunginvaltuustolta tehtäväkseen ⁶⁾ laatia täydellisen yleiskatsauksen kaupungin raha-asiain tilaan, mutta ensimmäisessä asiaa koskevassa mietinnössään ei ollut antanut tietoja kaupungin kiinteistöistä saaduista tuloista, antoi valtuustolle uuden mietinnön ⁷⁾, joka sisälsi katsauksen kaupungin tuloja tuottavaan kiinteään omaisuuteen. Mietintöön liittyi luetteloja, jotka sisälsivät vuoden 1875 tammikuun 1 p:ään kohdistuvia yksityiskohtaisia tietoja: 1) rakennuksista ja tonteista sekä kaupunginasemakaavan alueella sijaitsevista pienemmistä paikoista, 2) vuokratonteista, 3) maatiloista, huvila-alueista ja pienemmistä paikoista kaupunginasemakaavan ulkopuolella sekä 4) lahjoitetuista talonveroista. Luetteloon 1) oli merkitty: a) rakennukset ja sellaiset tontit, joilla olevat rakennukset kuuluivat kaupungille; b) tontit, joita kaupunki ei ollut rakennuttanut, ja c) vuokralle annetut kaupunginasemakaavan alueella sijaitsevat pienemmmät paikat. Mietintöön sisältyi lisäksi historiallisia tietoja kaupungille lahjoitetuista maa-alueista, vuokratonteista ja talonveroista. Erityisesti valiokunta, vaikkakin tuloksetta, oli yrittänyt selvittää sen seikan syitä, että muutamat kaupungille vuonna 1650 lahjoitetuista tiloista, esim. Drumsön Heikas ja Bertas, Talinkylän Mårtens ja Lassas, Huopalahden kylän Korpas, Backas ja Bööle sekä Oulunkylän Nybondas, eivät enää täysin omistusoikeuksin kuuluneet kaupungille. Jos tämä asiointi, kuten otaksuttavaa oli, oli vaila laillista pohjaa,

¹⁾ Valt. pöytäk. 9 p. marrask. 4 §. — ²⁾ S:n s:n 17 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 40. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 5 p. jouluk. 3 §. — ⁵⁾ S:n 22 p. jouluk. 19 §. — ⁶⁾ Ks. s. 44. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1.